

A Wycliffe
Bibliafordítók
Egyesületének
hivatalos
hírlevele

mindenkiért MAGAZIN

Egy élet munkája - örökkévaló befektetés

Munkatársaink, Richard és Anne nevét hallva ma már sokunknak megcsillan valami a szemünkben, hiszen bámulatos személyiségük az elmúlt év során számos hazai gyülekezetben vált ismertté. Havonta 2-3 helyszínen is beszámoltak munkájukról, amit Ázsiában bibliafordítóként végeztek; buzdítva ezzel a magyar hívőket is a bibliafordítás mozgalmában való részvételre. Az egyik ilyen állomás a Debreceni Baptista Ifjúsági Konferencia volt, ahol B. Eszter, a Magyar Evangéliumi Rádió munkatársa kérdezte őket tapasztalataikról.

Wycliffe
Bibliafordítók
Egyesülete

D. Szabó Dániel
elnök
Dr. Gonda László
alelnök
Molnár Sándor
titkár
Baczynski László
pénzügyi tanácsadó
Jóné Jutasi Angelika
Terry Lingenhoeel
elnökségi tagok

Révész Péter
igazgató
Anne Hoyle
megbízott
személyzeti
koordinátor
Zentai Zsuzsanna
kommunikációs
koordinátor
Martin M. Robb
pénzügyi
koordinátor

1119 Budapest
Etele út 55.
Tel: (1) 203-4781
Fax: (1) 205-3425
wo_hungary@
wycliffe.org
www.wycliffe.hu

Kedves Richard és Anne. Ha jól tudom, Önök a Wycliffe romániai szervezeténél dolgoznak, itt pedig egy magyar ifjúsági konferencián találkozunk. Hogyan kerültek ide és miért?

R: Nagy-Britanniából származunk, de már egy ideje Romániában szolgálunk. Anne emellett jelenleg a magyar Wycliffe személyzeti teendőit is ellátja. Ide az egyik magyar Wycliffe-munkatárssal, Zentai Zsuzsával érkezünk azzal a céllal, hogy fiatal keresztények számára is bemutassuk, miért fontos a bibliafordítás és az írástudatlanság leküzdése világszerte. A legtöbb ember nincs tisztában azzal – hiszen van saját, anyanyelvi Bibliája –, hogy ma is több, mint 2000 népcsoportból kb. 353 millió ember vár arra, hogy Isten szavát a saját nyelvén olvashassa, s ezeken a nyelveken még el sem kezdődött a fordítás.

Nekem csak hallomásból van fogalmam arról, hogy mennyi időt is vesz igénybe egy fordítás elkészítése vagy revideálása. Valójában mekkora ez a feladat? Tényleg hosszú éveken át kell dolgozni azért, hogy egy új nyelvre lefordítsák a Bibliát?

R: Igen. A legtöbb esetben 10-15 éves munka az Újszövetség lefordítása. Természetesen ez nagyban függ a körülményektől. Például az a nyelv, amivel mi dolgoztunk Ázsiában, még sohasem volt leírva, nem is analizálták, így nekünk először meg kellett értenünk, miközben elemeztük a nyelvet, mielőtt egyáltalán a helyiekkel közösen elkezdhetjük az ABC-szerkesztés és a nyelvleírás munkáját. Gyakran tehát több év előkészületi munkára van szükség, mielőtt elkezdődhet a fordítás. Ez nem olyan feladat, amelyet néhány nap, pár hét vagy röpké hónapok alatt el lehet végezni. Ugyanakkor a bibliafordítás nagymértékben függ

az ott élő emberektől is, hiszen nem mindegy, hogy iskoláztak-e vagy létezik-e erős helyi gyülekezet, ami mellénk tud állni a feladatban, és sok múlik azon is, hogy a helyiek mennyire elkötelezettek a bibliafordítás ügye mellett. Ha nyitottak erre, akkor az is lehetséges, hogy egy felkészült munkacsoport tudnak felajánlani segítségül, amelynek tagjai képzett teológusok. Más esetekben előfordulhat, hogy olyan emberekkel kell együtt dolgoznunk, akik sem írni, sem olvasni nem tudnak, vagy egyáltalán nem keresztények. Ezekben az esetekben természetesen sok idő létrehozni egy olyan munkaközösséget, amely a fordításon dolgozik.

Tehát először meg kell tanulni a nyelvet, azt le kell írni, majd csak ezután jöhet a fordítás. Kérem mondják el személyes tapasztalataikat!

R: A mi feladatunk az volt, hogy egy ázsiai nyelvre fordítsuk le a Bibliát. Ennek a nyelvnek nem volt írott formája odaérkezésünk előtt, így majdnem 15 évig tartott a fordítás folyamata, közben a helyiek között élve megtanultuk a nyelvet és a kultúrát, majd néhány helyi hívőből (ekkor kis számban már voltak ►

► a helyiek között keresztények) nyelvi bizottságot alakítottunk, akikkel és a helyi gyülekezetekkel együttműködve dolgoztunk az Újszövetség fordításán.

15 év hosszú idő. Hogyan zajlott családi élet eközben?

A: Nos, mi meglehetősen fiatal családként indultunk a misszióba. Külföldi tartózkodásunk alatt született meg a harmadik gyermekünk, így az én fő feladatomban természetesen a család ellátása volt, mely nem volt könnyű. Mivel olyan országban éltünk, ahol a nők erősen korlátozva vannak, el kellett fogadnom, hogy ritkán tudok kimozdulni, így főként otthon voltam a gyermekeinkkel, otthon is tanítottam őket. Bár mindez nem volt egyszerű, de végig tudtuk, hogy Isten arra a helyre hívott el minket. Nap mint nap erre emlékeztem magam, s ez segített a kitartásban a nehéz időszakokban is, hogy így mindketten elvégezhessük az Isten által ránk bízott munkát.

Honnan indultak el erre az útra? Anne, ön ismerte a férje terveit és szolgáló lelkületét mikor összeházasodtak?

A: Nem, akkor még nem is sejtettük, hogy egyszer majd a Wycliffe munkatársai leszünk, s korábban sem volt ilyen gondolatomban. 18 évesen tértem meg, s akkor nem állt mögöttem keresztény családi háttér. Tulajdonképpen árvaházakban nőttem fel, mivel édesapám elhagyta skizofréniában szenvedő édesanyját, így kerültem állami gondozásba. Sosem volt olyan álmom, gondolatomban, hogy valaha misszionárius legyek, úgy gondoltam, nem vagyok az a típus. A főiskolai évek alatt láttam egy filmet a Wycliffe munkájáról, olyan emberekről, akik a dzsungelben Bibliát fordítottak. Akkor az volt a reakció, hogy soha nem lennék erre képes, de mivel nem vagyok nyelvész, nem is kell ilyeneken gondolkodnom. El kellett telnem néhány évnek, míg a dolgok változni kezdtek, különösen miután összeházasodtunk, hiszen velem szemben Richard született nyelvész.

Valóban? Hallhatnánk az Ön történetét is?

R: Én teljesen máshogy nőttem fel, mint Anne. Édesapám lelkész volt, így keresztény családban nevelkedtem. Egész életemben ismertem a Szentírást és az Urat, de a missziói munkára, vagy hogy a tengerentúlon dolgozzak, egyáltalán nem gondoltam. Úgy emlékszem, egészen tinédzser korom végéig még csak nem is találkoztam más kultúrából származó emberekkel. A nyelvek azonban mindig nagyon érdekeltek, és szerettem volna Istennek szolgálni a tőle kapott tehetséggel. Komolyan azonban csak akkor kezdtem azon gondolkodni, hogy mit kezdjek mindezzel, amikor az egyetemen klasszikus nyelvet tanultam. A kézenfekvő lehetőség az volt, hogy bevándorlókkal foglalkozzak Nagy-Britanniában. Ez volt tehát az első tervünk. Mielőtt összeházasodtunk, megkérdeztem Anne-t, hogy volna-e kedve egy évet külföldön tölteni velem, ott megismerni a bevándorlók hátterét, megtanulni nyelvüket, hogy ezzel a tudással tudjunk majd velük dolgozni. Így is tettünk. Pár évig Nagy-Britanniában bevándorlókkal foglalkoztunk, több városban is. Egyszer, amikor egy új városba költöztünk, egy új gyülekezetbe kerültünk – Isten vezetése volt ez –, Wycliffe-munkatársakkal találkoztunk. Itt ismerkedtünk meg tulajdonképpen a szervezet munkájával, a bibliafordítással, egy nyelv írásba foglalásával és a nyelvfelkészítő munkával. Ekkor döntöttem el, hogy ahelyett, hogy Nagy-Britanniában foglalkozunk a bevándorlókkal, inkább elmegyünk és ott dolgozunk, ahonnan ők jöttek. Úgy gondoljuk, hogy Isten ilyen módon használta fel tőle kapott képességeinket, tehetségünket, illetve azokat a tapasztalatokat, amelyeket addigi tanári munkánk során szereztünk országának építésében. Így tudtunk segíteni az embereknek az írni-olvasni tanulásban, és az Újszövetség saját nyelvükre fordításában, hogy ők is anyanyelvükön hallhassanak Isten szeretetéről.

Friss diplomás fiatalemberként nem ábrándozott arról, hogy egyszer sikeres vezető lesz egy multinacionális cégnél, vagy valami nagyobb elismeréssel járó munkát végez, például egyetemi tanárként? Voltak ilyen álmai?

R: Természetesen voltak terveim: régész szerettem volna lenni, nagyon érdekelt ez a terület. Azonban mindig tudatában voltam

annak, hogy az élet célja nem a sok pénz, a szép ház vagy a jó autó, hanem, hogy Istent szolgáljuk. Soha nem terveztem, hogy misszionárius leszek, de olyan munkát akartam végezni, aminek valóban értelme van és Istenhez méltó. Hiszem, hogy bármilyen munkaterületen lehetséges Istent tisztelni és szolgálni, ha ezzel a céllal állunk hozzá a feladathoz. Számunkra Isten útmutatása végül az volt (és az életünk is így alakult), hogy egy távoli helyen bibliafordítással foglalkozzunk. Nagy megtiszteltetés számunkra, hogy ennek lehetünk a részesei.

Mint feleségnek szüksége volt saját elhívásra Istentől vagy csak követte férjét engedelmességből?

A: Úgy gondolom, és tudom is, hogy saját elhívásom van Istentől. Ő munkálta ezt ki külön bennem is, hiszen egyediek vagyunk. Lehetetlen feleségként és anyaként ilyen hosszú időn keresztül egy idegen ország elzártságában élni anélkül, hogy személyesen is ne lennének meggyőződve arról: ez Isten elhívása a számunkra. Én ezt egyértelműen tudtam.

Emlékeznek olyanra, amikor a dolgok nagyon rosszul mentek? Van szomorú emlékük, amikor talán úgy gondolták, „ez nem az én utam, pakolok, hazamegyek, ennyi volt”?

A: Nem, ilyenre sosem gondoltunk. Nehéz helyzetekben persze voltunk, például mikor körülbelül 2-3 héttel az Ázsiába érkezésünk után a 2 éves kislányunk súlyos beteg lett. Emlékszem, azon gondolkodtunk, mit is tegyünk, hiszen épp csak megérkeztünk a szolgálóhelyünkre. Kezdtünk elbizonytalanodni abban, hogy valóban itt van-e a helyünk, de mivel nem volt szállítható állapotban, nem tudtunk vele sehova sem elindulni. Nem tudtunk mást tenni, egyszerűen el kellett hinnünk, hogy Isten ott akar bennünket látni, ahol vagyunk. Természetesen imádkoztunk, kaptunk gyógyszereket, és a kislányunk hamarosan jobban lett, dicsőség érte Istennek. Azonban volt több olyan eset is, amikor nem volt könnyű az élet, és egyszerűbb lett volna feladni. Ilyenkor mindig belekapaszkodhattunk az Istentől kapott elhívásunkba, abba a tudatba, hogy ott vagyunk, ahol lennünk kell, s hogy a jó és a rossz időkben egyaránt bízhatunk Őbenne. Sok esetben egy nehéz helyzetben közelebb vagyunk Istenhez, mint amikor minden jól megy.

Mi a legnagyobb örömük a munkájuk kapcsán?

R: Nagyszerű híreket hallunk arról az ázsiai népcsoportról, akik között 14 évig dolgoztunk. Az Újszövetség lefordítása óta ugyanis néhány helyi keresztény testvérünk egy szervezetet működtet azzal a céllal, hogy a teljes népcsoportot gyakorlati módon is elérjék. Nagyon szegény népről beszélünk, akiknek az életkörülményei leginkább a vaskorszakéhoz állnak közel: nincs áram, vezeték víz, kórház vagy iskola. Ez a keresztény szervezet viszont írás-olvasási tanfolyamokat indít, közreműködik az egészségügyi munkában és az Ószövetség fordításában is. Nagy kiváltság látni azt, hogy az egyház nemcsak az Isten iránti szeretetben erősödött meg, hanem a felebaráti szeretetet is gyakorolják – mindez a Szentírás ismeretéből fakad, ezt Isten munkálta, mozgatja tovább, valódi csoda történik, és nagyon boldogok vagyunk, hogy ezt még saját életünkben láthatjuk. **Kérdezhetek a házasságukról? Hogyan tudják megőrizni a házasságukat ilyen körülmények között: nehéz, problémás helyzetekben, idegen kultúrában, néha furcsa szokásokhoz igazodva?**

R: A legtöbb esetben elszigetelt, falusi környezetben éltünk, így egy szoros munkarendre nem volt szükség, nem is volt lehetséges. A világ sok részében egyszerűen ez nem működik. Fizikailag nagyon nehéz körülmények között éltünk, nagyon meleg éghajlaton. Sok időbe telt vizet szerezni, áram híján sok modern kényelmi vívmány nem állt rendelkezésünkre. Tehát az élet nehéz volt. Ami a házasságunkat illeti, szintén nem volt könnyű a helyzet, főként az ottani életstílus, illetve a kultúra miatt. Az embereknek abban a környezetben nincs magánszférájuk, így nekünk sem volt. A legtöbbben a szabad ég alatt töltik a napjaikat. Mi általában bent aludtunk a házban, de az emberek rendszeresen benéztek az ablakon. Az elkülönülés hiányát tehát nehezen viseltük. ►

A teremtett világ

sóvárogra várja
az Isten fiainak
megjelenését.

(Róma 8,19)

► Egy másik nehézség, hogy a helyi kultúra szabályai szerint a nők és a férfiak nemigen érintkeznek nyíltan – például egy férj sohasem fogja meg a felesége kezét mások előtt, de nem is ülnek, vagy nevetgélnek együtt, hiszen az erkölcstelen viselkedésnek bizonyulna. Ezt elfogadtuk, de számunkra nehéz volt, hiszen a saját kultúránkban mi kézen fogva sétálunk az utcán, és az sem sértő, ha a szeretet jeleit nyíltan kimutatjuk. Abban a környezetben viszont ez egyáltalán nem volt elfogadható, erkölcstelenségnek tartották volna, ezért beilleszkedtünk a kultúrába, így tartottuk helyesnek.

Időbe telt, talán egy évbe is, mire észrevettük, hogy ez az alkalmazkodás elvett valamit a kapcsolatunkból, hiányokat okozott. Például elmaradt a szeretetünknek gyakori érintésekkel történő kifejezése; ezért arra szoktunk rá, hogy amikor elmentünk egymás mellett a házban, vagy kint az utcán, akkor – egymásra nézés nélkül, hiszen ez is illetlenségnek számított – odasúgtunk valamit egymásnak, pl. hogy „szeretlek”, tehát találtunk módot arra, hogy kárpótoljuk magunkat. Ez azonban mindenképp igénybe vette a kapcsolatunkat.

Ezen kívül kimozdulni sem tudtunk, pl. étterembe, illetve nem tudtunk eljutni olyan közös programokra, amit a saját kultúrájában az ember megtehet, hogy azzal is kifejezze illetve gazdagítsa a szeretetét. Ez az ára annak, ami más értékek létrejöttét teszi lehetővé: együtt végezhetünk valami olyat, amelyről mindketten úgy éreztük, hogy méltó az Isten országához – és ez hihetetlen kiváltság.

A kezemben egy olyan levél van, amelyet az interneten keresztül egy fiatal lány küldött. Ő egy misszionárius felesége lesz hamarosan, és azt kérdezi, hogyan lehet majd jó feleség. Mi a válasza erre a kérdésre?

A: Azt gondolom, hogy lehetőleg minél inkább engedelmesnek kell lennünk a férjünk iránt. Ha az ember egy misszionárius felesége lesz, akkor sok olyan kultúrával találkozhat, amely nem olyan szabad, mint a nyugat-európai, pl. a nők munkavállalásának tekintetében. Nekem is több diplomám van, s azért tanultam, hogy használjam a képességeimet, de el kell fogadnunk, hogy feleségnek és anyának lenni nem másodosztályú feladat. Ha pedig Isten arra kér, hogy add fel a vágyadat, hogy az egyetemi végzettségednek megfelelő munkát végezz, akkor azt el kell fogadni. A gyermekek hamar felnőnek, így családanynak lenni

nagy kiváltság, és nem másodrendű dolog, még ha nem is tud az ember karriert építeni, vagy olyan munkát vállalni, amelyen esetleg Európában lehetősége nyílna. Egy misszionárius feleségének sok esetben az ambícióit háttérbe kell szorítania, ha idegen kultúrába követi a férjét. Ha ezt már az elejétől el tudja fogadni az ember, az sokat segít. Remélem, én jó feleség vagyok. **Bizonyára. Megkérdezhetem, hány nyelvet beszélnek?**

R: Ezt nehéz megmondani, hiszen ez attól függ, mit értünk „beszélt nyelv” alatt. Én tanulmányaim során öt nyelven tanultam és ezen kívül még 2-3 nyelven beszélek. A magyar sajnos nem tartozik ezek közé.

És Anne, Ön hány nyelvet beszél?

A: Én nem vagyok nyelvész, pszichológusnak tanultam. Három nyelven beszélek valamennyire.

Befejezésül mi az, amire esetleg nem kérdeztem rá, és szeretnék megosztani velünk; amire Isten indítja Önöket, hogy elmondják nekünk?

A: Most egy keresztény ifjúsági konferencián vagyunk, és tudom, hogy sokan komolyan gondolkoznak azon, hogy Istennek milyen terve van az életükkel. Én azt tanácsolom, hogy ha valaki a misszió vagy bármilyen más tevékenység, például tanítás iránt elhívást érez, akkor legyen kész lépéseket tenni afelé, amit Isten tervez az életében. Lehet, hogy ehhez fel kell bizonyos dolgokat adni, de sokkal több lesz az ebből származó nyereség, ha Isten szándéka szerint cselekszik. Megéri.

R: Másik nagyon fontos dolog, hogy itt az ideje annak, hogy a kommunizmus bukása után a politikai rendszer miatt megbénított egyházak újjáépítsék magukat. Egyrészt meg kell látnunk, hogy mire van szükség a saját országunkban, de úgy gondolom, hogy ebben a térségben nemcsak a megerősödés ideje jött el, hanem, hogy más országok felé is nyissunk, ott is szolgáljanak ezek a gyülekezetek, ahol még mindig elnyomás van, ahol hiányzik az a szabadság, amit mi már a sajátunknak mondhatunk. Szükség van arra, hogy részt vegyünk az evangélium terjesztésében és az ottani gyülekezetek megerősítésében. Úgy gondolom, hogy Európa ezen része felé Istennek most különösen is ez az elhívása.

Az interjú eredeti hanganyaga a Magyar Evangéliumi Rádió ifjúsági műsorába készült.